

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ลักษณะการวิจัย

แบ่งการวิจัยออกเป็น ดังนี้

- ก. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารในประเทศและต่างประเทศ
- ข. การวิจัยภาคสนาม แบ่งออกเป็น
 1. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมสงเคราะห์จิตเวชและผู้บริหารหน่วยงาน
 2. สัมภาษณ์เจาะลึก และการจัดทำเสวนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จิตเวช โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ปฏิบัติงานหน่วยงานละ 1-2 ราย และจัดเสวนากลุ่มย่อยหน่วยงานละ 5-10 คน ดังนี้

ภาค	โรงพยาบาล
เหนือ	โรงพยาบาลสวนปรุง
กลาง	สถาบันกัลยาธราชนครินทร์
ตะวันออกเฉียงเหนือ	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชสิมาราชนครินทร์ และ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์
ใต้	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมสงเคราะห์จิตเวช จำนวน 8 ราย ได้แก่
 - ผู้บริหารโรงพยาบาลจิตเวช 2 ราย
 - นางอัญชลี ศิลาเกษ
 - ผศ. สุพิศ เหมือนเดช
 - นางทัศนีย์ ตันทวีวงศ์
 - นางภมริน เชาวนจินดา
 - นางสาวราณี ฉายอินทุ
 - นางเพลินพิศ จันทรสักดิ์

2. ผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์การแพทย์ แบ่งออกเป็น ภูมิภาค ดังนี้

- ภาคเหนือ (โรงพยาบาลสวนปรุง จ. เชียงใหม่)
- ภาคกลาง (สถาบันกัลยาธราชนครินทร์ จ. นครปฐม)
- ภาคใต้ (โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จ. สุราษฎร์ธานี)
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชชนครินทร์

จ.นครราชสีมา และโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จ. อุบลราชธานี)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และการจัดทำ Focus Group ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมสงเคราะห์จิตเวช และผู้บริหารหน่วยงาน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นในประเด็น ดังนี้

1.1 นโยบายองค์กรสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการให้บริการแบบ Case Management

1.2 องค์กรมีการจัดโครงสร้าง/การบริหารงานแบบ Case Management

1.3 องค์กรมีระบบการพัฒนางาน Case Management อย่างไร

1.4 ปัจจุบันงานจิตเวชชุมชน/ฝ่ายสังคมสงเคราะห์มีการจัด Case Management หรือไม่ อย่างไร /ถ้ามี มีปัญหาหรือความสำเร็จอย่างไร

1.5 คุณสมบัติของผู้จัดการรายกรณี

1.6 ระบบการให้บริการ

- การจัดการให้บริการแบบครบวงจร (มีเจ้าภาพดูแลและให้บริการอย่างต่อเนื่อง)

- การใช้ทีมสหวิชาชีพ

- การใช้เครือข่าย และมีการบำรุงรักษาเครือข่ายให้คงอยู่ตลอดการให้บริการ

- การระดมการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาแหล่งทรัพยากร

- ทบทวนและปรับปรุงนโยบายองค์กร

- การเก็บรวบรวมข้อมูล (มีระบบการรักษาความลับ การเข้าถึงข้อมูล การจัดเก็บ การวิจัย)

- การประกันคุณภาพการให้บริการ (การประเมินความพึงพอใจ)

- การพัฒนาแหล่งข้อมูล (คู่มือการให้บริการ คู่มือแหล่งทรัพยากร ระบบฐานข้อมูล ศูนย์ข้อมูลกลาง)

1.7 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดทำ Case Management

2. แบบสัมภาษณ์เจาะลึก และการจัดทำ Focus Group กับผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จิตเวช โดยมีการพัฒนาเครื่องมือดังนี้

แบบสัมภาษณ์เจาะลึก ใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จิตเวช เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังนี้

2.1 กระบวนการให้บริการ

- การคัดกรองและมอบหมายให้ผู้จัดการช่วยเหลือดูแล
- การประเมิน (กาย-จิต-สังคม กฎหมาย วิเคราะห์จุดแข็ง วัฒนธรรม แหล่งทรัพยากร)
- วางแผนการให้บริการ / ออกแบบบริการเฉพาะราย
- ดำเนินการ / เชื่อมโยงแหล่งทรัพยากร
- พิทักษ์สิทธิ์ / เสริมพลังผู้ใช้บริการ
- ติดตามผลงานให้บริการ (ทั้งผู้ใช้และผู้ให้บริการ)
- ประเมินผลซ้ำเป็นระยะเพื่อปรับแผนการให้บริการ
- ยุติ / สรุปรายงาน

การจัดทำ Focus Group ด้วยการให้ผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จิตเวชได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยนำประเด็นที่สรุปได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จิตเวช มาให้กับผู้ปฏิบัติงานได้ระดมสมองร่วมกันอีกครั้งเพื่อหาแนวทางการจัดการรายกรณีในงานสังคมสงเคราะห์จิตเวช

3. จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดการรายกรณี เพื่อนำมาใช้ประกอบการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามดังต่อไปนี้

1. จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดการรายกรณี เพื่อนำมาใช้ประกอบการสัมภาษณ์และเสวนากลุ่มย่อย
2. ส่งเอกสารเกี่ยวกับการจัดการรายกรณีทางไปรษณีย์ ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารหน่วยงาน เพื่อศึกษาข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์
3. จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารหน่วยงานและการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ปฏิบัติงาน
4. จากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จิตเวช
5. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์และความคิดเห็นจากกลุ่มย่อย (Focus Group) มาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา เสนอแนวทางการจัดการรายกรณีในงานสังคมสงเคราะห์จิตเวช

